
ПРИКАЗИ

Мр Живорад Миленовић⁴⁵

Учитељски факултет у Призрену – Лепосавић

Симо Нешковић

СИСТЕМ ПРЕДШКОЛСКОГ ВАСПИТАЊА МАРИЈЕ МОНТЕСОРИ (ПОЛАЗИШТЕ И ПОТВРДА)

Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 2007.

Систем предшколског васпитања Марије Монтесори одувек је заокупљао пажњу истраживача. У научној и стручној педагошкој литератури постоје бројни радови који проучавају феномен *Монтесори педагогије*, која је основно полазиште и узор многим системима предшколског васпитања у свету. Зато је поновно враћање на проучавање Система предшколског васпитања Марије Монтесори актуелна и интересантна тема, која због своје сложености увек остаје отворена за ново сазнање.

Монографија С. Нешковића *Систем предшколског васпитања Марије Монтесори (полазиште и потврда)* тумачи дела Марије Монтесори која садрже њену оригиналну *педагогију и методу*. Осим тог централног питања, у њој су представљене идеје и сазнања појединих истакнутих педагошких класика, мислилаца и реформатора образовања, теоријски концепти и практични радови који су значајно утицали на *полазиште* и обликовање ове својеврсне варијанте система предшколског васпитања и образовања. Оухвата 301 страницу основног текста и 10 страница прилога. Све то пропраћено је и бројном литературом на српском, али и на енглеском језику, индексом имена, а дат је и резиме на српском и енглеском језику, што обухвата 12 страница текста. Састоји се из две целине. Прва која је и обимнија, представља *полазишта*, а друга, *потврду* система предшколског васпитања Марије Монтесори.

Прва целина монографије С. Нешковића *Систем предшколског васпитања Марије Монтесори (полазиште и потврда)* има четири дела. У првом, ослањајући се на схватања Ј.А. Коменског, Ж.Ж. Русоа, Ј.Х. Песталоција, Ф. Фребела и Ц. Дјуија, аутор даје одговоре на питање: ко су узор и ослонци педагошком раду Марије Монтесори? Потом приказује основне критике система

⁴⁵ zivorad.milenovic@pr.ac.rs

Марије Монтесори које су дали Ј. Ајзенштедлер, Ш. Мур, С. Килмер, А. Феријер, Љ. Крнета, Е. Каменов и Ж. Пијаже.

У другом делу прве целине, С. Нешковић приказује живот и дело и истиче основне педагошке идеје и концепте Марије Монтесори, а даје и широк спектар метода. Полазећи од развоја *Монтесори методе*, праћења морфолошког развоја деце, средине у *Дечјој кући* и природе образовања, С. Нешковић приказује начин извођења вежби за практични живот, материјал за општи и чулни развој, начин издвајања особина материјала као подстицај у образовању и приказује начин извођења активности „...којима се дјеца уводе у образовање чула и које су углавном индивидуалне“ (стр. 137). Потом даје конкретна упутства за вежбе са чулним материјалом, тактилне вежбе, вежбе за образовање чула укуса и мириса, вежбе разликовања видом и слухом, а даје и упутства за извођење образовних активности, учења графичког језика, припрему за читање и писање, цртање, музичку уметност и религијско образовање. С. Нешковић, посебно значајним истиче *космичко васпитање*, сматрајући га саставним делом *Монтесори педагогије* и као „...њен интегративни елемент и универзални васпитни принцип који прожима целокупно васпитање дјеце“ (стр. 197). *Космичким васпитањем* се заправо жели постићи циљ да деца схвате да у животу није повезано све са свим и да је очување космичке равнотеже значајно, зато што свако њено нарушавање доводи до угрожавања људских живота. У *космичком васпитању* деца проучавају детаље појединих наука и тако се подстичу да проучавају и схвате целину.

У трећем делу прве целине, С. Нешковић указује на основне специфичности *Монтесори педагогије* и на њене методе. Опште карактеристике детињства према „...*Монтесори педагогији* су: сва дјеца имају упијајући ум, сва дјеца пролазе кроз периоде посебне осетљивости, сва дјеца желе учити, сва дјеца уче кроз игру и рад, сва дјеца пролазе кроз неколико фаза развоја и сва дјеца желе бити независна“ (стр. 211). Према Марији Монтесори, развој личности детета одвија се у три етапе, а постоје и шест периода посебне осетљивости деце. Они су: (1) осетљивост за ред, (2) осетљивост за језик, (3) осетљивост за спретност у кретању, (4) осетљивост за социјално понашање, (5) осетљивост за мале предмете и (6) осетљивост за учење путем чула. *Монтесори метод* подразумева слободу детета како физичку тако и интелектуалну, али и поштовање дететове индивидуалности, обуздавање васпитача и родитеља од наметања воље детету, уређење простора на начин на који ће имати јак утицај на учење детета и избор правог начина у поступању са дететом.

На крају прве целине, дата су закључна разматрања у којима С. Нешковић наводи да се *Монтесори педагогија* развила управо захваљујући њеном оснивачу Марији Монтесори, да је у средишту те педагогије дете са својим интересовањима, жељама и потребама и да *Монтесори педагогија* „...припрема децу за практични живот и подстиче њихов развој, али у исто вријеме остварује непланирано и функцију припреме дјеце за школу“ (стр. 233). Зато С. Нешковић с правом истиче да је утицај *Монтесори педагогије* на развој

педагошке теорије и праксе велики, посебно у развоју индивидуалних карактеристика и својстава личности детета.

Друга целина монографије С. Нешковића *Систем предшколског васпитања Марије Монтесори (полазиште и потврда)*, је *потврда Монтесори педагогије* и њеног Система предшколског васпитања. С. Нешковић у другој целини приказује амбијент у коме се изводе активности са децом, интеракцију деце у вртићу, методичке *Монтесори концепте*, а даје и примере из праксе који се примењују у раду са децом по моделу Марије Монтесори.

Монографија С. Нешковића *Систем предшколског васпитања Марије Монтесори (полазиште и потврда)*, резултат је дугогодишњег истраживања аутора у области историје педагогије и предшколске педагогије. Писана је јасним и разумљивим језиком и утемељена је на релевантној научној и професионалној литератури, али и практичном раду са децом предшколског узраста по моделу Марије Монтесори. Она значајно обогаћује педагошку литературу у области историје педагогије и предшколске педагогије и може бити од користи како студентима свих ниво студија, тако и наставницима и сарадницима филозофских, учитељских и других наставничких факултета, али и истраживачима у области педагошке науке и родитељима.